

Metsätalouden koulutus ja sen kehittäminen

Metsätalouden koulutuksen kehittämisverkosto 2020 -2021
Satu Rantala ja Eila Lautanen
Metsäneuvosto 15.3.2022





Kehittämisverkosto osana KMS-työtä

- Metsäalan muuttuva työelämä tarvitsee joustavan ja tarpeisiin nopeasti reagoivan koulutusjärjestelmän.
- Verkoston työskentelyllä pyritään tukemaan koulutuksen toimijoiden kehittämistyötä, parantamaan tiedonkulkua eri tahojen välillä sekä suuntaamaan mahdollisuuksien mukaan kehitystyöpanosta ja rahoitusta tärkeimpiin kohteisiin.
- Työskentely kohdistettiin sekä tutkinto- että täydennyskoulutukseen.
- Maa- ja metsätalousministeriö kokosi ja asetti 9.4.2020 määräajaksi kehittämisverkoston priorisoimaan metsäalan koulutuksen kehittämistarpeita.

Metsätalouden koulutuksen kehittämisverkosto



- Itä-Suomen yliopisto, UEF, **Teijo Palander**, 25.1.2022 saakka.
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Xamk, **Jukka Mäntylä**
- Kuljetusliike Kari Malmstedt Oy, **Kari Malmstedt**
- Livia, metsuri- ja metsäenergiaantuottajakoulutus, **Matleena Lindström**
- Metsähallitus, **Terhi Koipijärvi**
- Metsäkonepalvelu Oy, **Teemu Tolppa**
- Metsäkoulutus ry, **Ville Manner**
- Metsämiesten Säätiö, **Ilari Pirttilä**
- Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Savo, **Pekka Sahlman**
- Metsäteho, **Jukka Malinen**
- Opetus- ja kulttuuriministeriö, **Mika Tammilehto** sekä **Jukka Lehtinen**
- Opetushallitus, **Jaana Villikka-Storm**
- Stora Enso, **Kalle Kärhä** (UEF, 23.11.2021 alkaen)
- Suomen metsäyhdistys, **Sirpa Kärkkäinen**
- Taaleri Oyj / Metsärahasot, **Jyrki Ketola**
- Tampereen seudun ammattiopisto, metsäkonekoulutus, **Mari K. Nieminen**
- Versowood Oy, **Pauli Otava**
- Maa- ja metsätalousministeriö, **Satu Rantala**, puheenjohtaja
- TTS Työtehoseura, **Eila Lautanen**, sihteeri



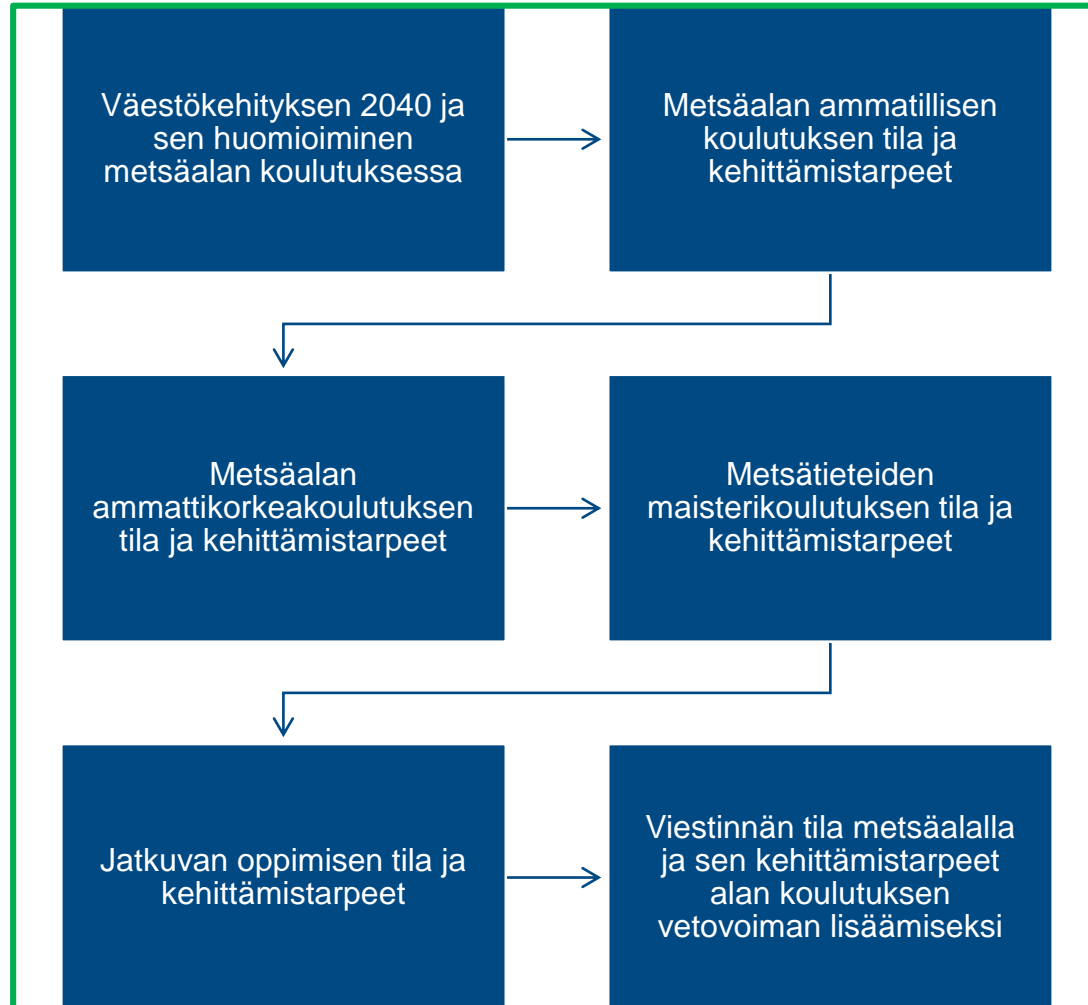
Metsätalouden koulutuksen kehittämisverkosto 2020–2021



- **Työn keskeinen tavoite on**
 - edistää metsäalan koulutukseen vaikuttavia tekijöitä niin, että alalle valmistuu kokonaistehokkaasti riittävästi työtehtäviin soveltuvia, ajantasaisen osaamisen omaavia, työmarkkinoiden tarvitsemia ammattilaisia.



Työn sisältö



Raportin rakenne

- **Kukin sisältöalue omana lukunaan 3-8**

- Lukujen rakenne: alustusesitys, käyty keskustelu valmistelu- ja päätöskokousten pöytäkirjojen mukaisena
 - jokaisessa luvussa viimeisen väliotsikon alla esitetty laajemmat johtopäätökset

- **Luku 9 = johtopäätökset kootusti**

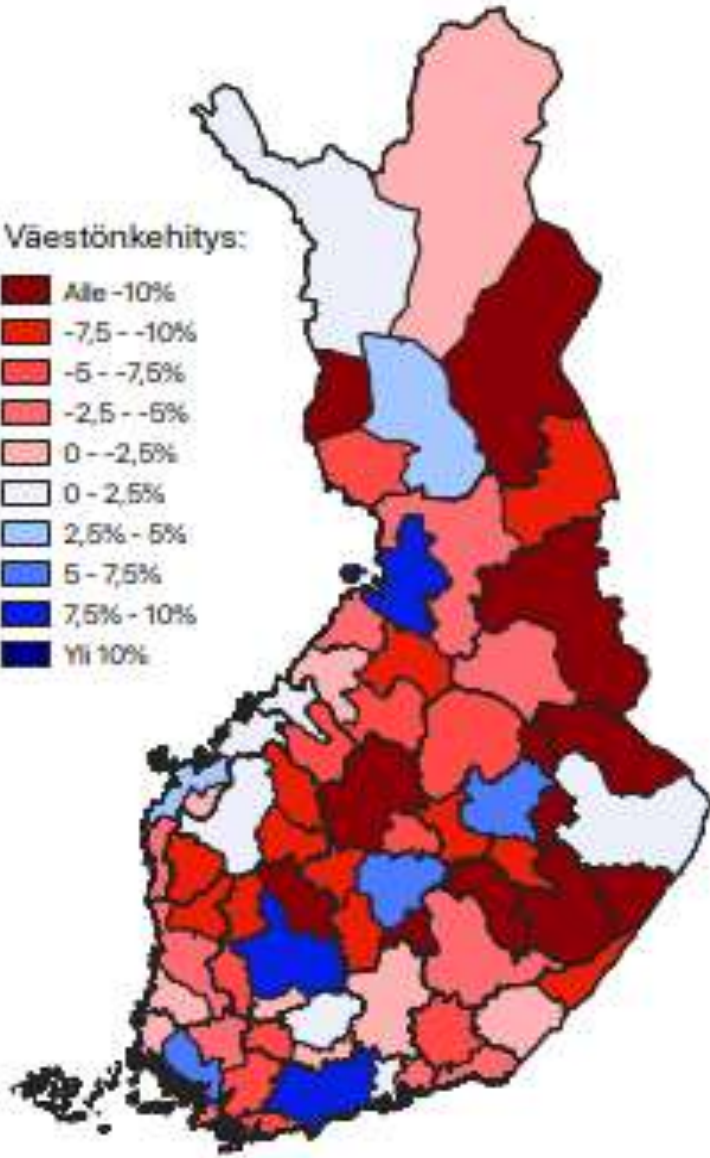
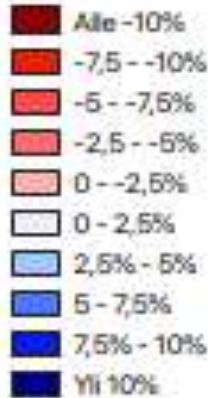
- **Luku 10 = keskeiset kehittämistoimenpiteet**

- 11 kpl
- eivät ole tärkeysjärjestyksessä



Väestönkehitys haastaa metsäalan koulutuksen kehittymään ja tekemään yhteistyötä

Väestönkehitys:



Vuoden 2018 tasosta vuosina 2019 - 2040

Ammatillisen perustutkinnon aloittavien opiskelijoiden määrä tulee supistumaan -15,6 %

Ammattikorkeakoulujen aloittavien opiskelijoiden -16,4 %

Yliopistokoulutuksen aloittavien opiskelijoiden määrä tulee

- Itä-Suomen yliopistossa supistumaan - 8,7 %
- Helsingin yliopistossa lisääntymään +1,8 %.

Alueelliset erot suuria

- Väestö, varsinkin nuoret ikäluokat, keskittyvät seutukeskuksiin
- **Ratkaistava ongelma: metsät, työpaikat ja alan koulutus kasvutappioalueilla**

Tilastokeskuksen väestöennuste seutukunnittain 2019–2040. Lähde: Sitra. Mille väestölle. 2020

Väestönkehitys haastaa metsäalan koulutuksen tekemään yhteistyötä

- **Tulee käynnistää yli tutkintotasojen ja seutualueiden meneviä yhteistyömalleja** metsäalan koulutuksien toteuttamiseksi huomioiden väestönkehitys 2040 ja pienenevät nuorten ikäluokat. Tulee käynnistää yhteistyöpilotteja, joilla edistetään opintojen alussa koulutuksen toteutusta lähellä nuoria ja lopussa valmiutta siirtyä työn perässä.
- **Metsäalan korkea-asteiden yhteistä rakenteellista kehittämistä ja pilotointeja on perusteltua edistää**, jotta turvataan edellytykset tulevaisuuden laadukkaalle ja tuloksettaalle korkea-asteen koulutukselle opetuksen resurssien ja opiskeluikäisten ikäluokkien pienentyessä. Täten olisi säilytettävissä nykyinen opetuksen korkea taso ja korkea-asteella riittävän laaja kouluverkko

- On syytä kriittisesti tarkastella varsinkin metsäalan ammatillisen koulutuksen palveluverkkoa ja sen toimipisteiden edellytyksiä toimia vuonna 2040. Palveluverkkoa tulee tehostaa huomioiden koulukohtaisesti koulutuksen laadullinen ja määrällinen tuloksellisuus sekä valmistuneiden työllistyvyys sekä alueellinen väestöennuste 2040.
- Metsäalan asiantuntijatyövoiman koulutustarvetta tulee tarkastella samanaikaisesti huomioiden sekä metsätalousinsinööri- että maisterikoulutuksista valmistuvat ja työmarkkinoiden metsäasiantuntijatarpeet.
- Metsätieteiden maisterikoulutusta kehitettävä tutkimusosaamisen ohella laajemman metsäalan asiantuntijuuden tuottavaksi. Teoreettisen osaamisen viemistä käytäntöön on kehitettävä. Tässä olisi perusteltua lisätä yhteistyötä koulutusasteiden välillä opintojen toteutuksessa. Yhteistyötä metsäalan korkea-asteen koulutuksien välillä kehitettäessä on tärkeää huolehtia, ettei lisätä jo nyt kasvanutta kilpailua maistereiden ja metsätalousinsinöörien välillä työ- ja harjoittelupaikoista, eivätkä kummankaan tutkinnon valmistujamäärät ainakaan kasva, vaan asettuvat hallitusti työelämätarvetta vastaaviksi.

Metsäalan
koulutukseen
on saatava
hakeutumaan
riittävästi
alalle
soveltuvia
opiskelijoita

- **Metsäalan yhteisen alana viestinnän merkitys on suuri**



- Alan yhteistä imagotyötä ja tiedotustoimintaa on jatkettava ja kehitettävä huomioiden tiedon todenmukaisuus ja ajantasaisuus.
 - on painotettava sektorin jokaisen toimijan vastuuta viestiä, vastuullisuutta ja vuorovaikutustaitoja
- Tarvitaan monimuotoista viestintää kaikilla tasoilla ja kanavilla. Metsäalan toimijoiden tulee käyttää niitä viestintäkanavia, millä viestit menevät perille.
 - tarvitaan enemmän ihmiseltä ihmiselle-viestintää
 - some-viestinnässä metsäalan tulee lisätä näkymistään
 - alalla työskentelevien tulee käydä rakentavaa dialogia kaikkien tahojen kanssa



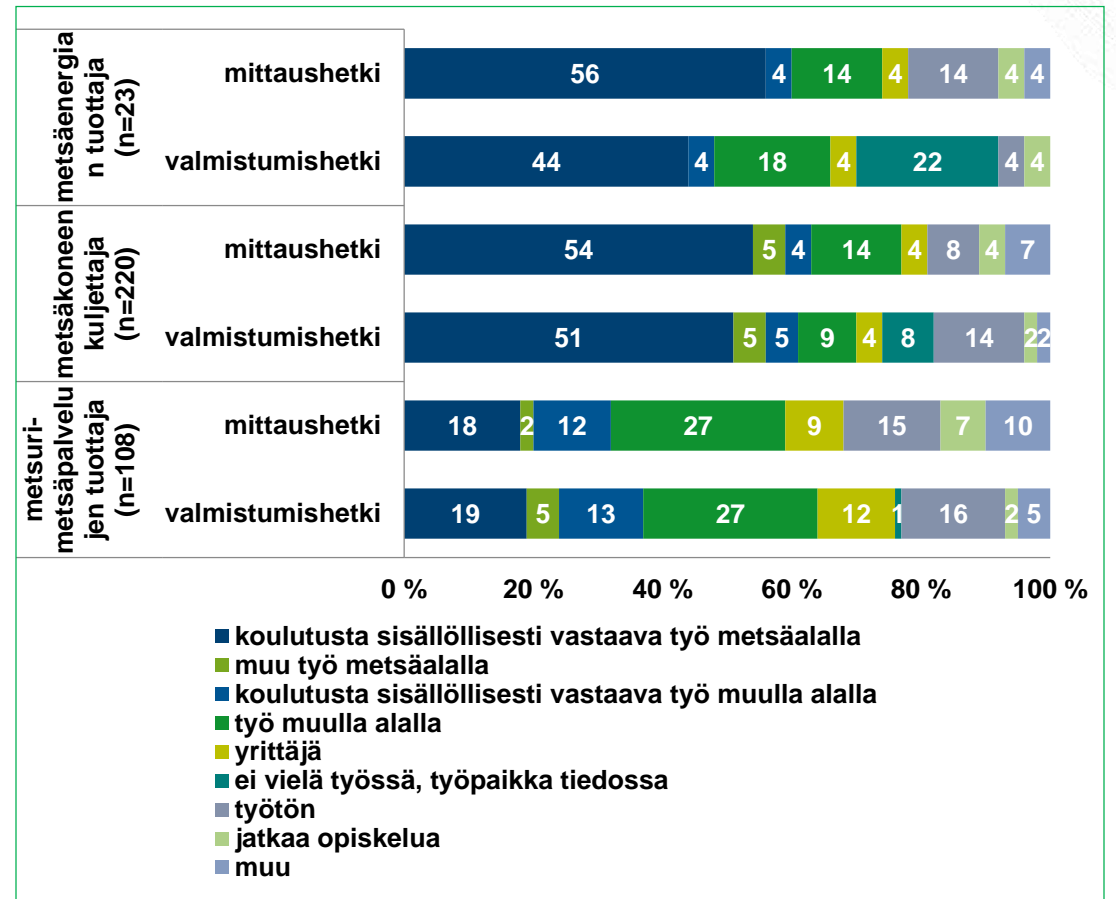
Metsäalan koulutukseen on saatava hakeutumaan riittävästi alalle soveltuvia opiskelijoita

- **Metsäkoneenkuljettajakoulutukseen on saatava sekä hakeutumaan että valittua riittävästi työhön kykeneviä ja ammatista motivoituneita opiskelijoita**

- *ammattiin soveltumattomia opiskelijoita metsäkoneenkuljettajaopinnoissa on 10–40 % koulusta ja vuodesta riippuen*

- **Metsäkoneenkuljettajan osaamisalalla on olemassa selkeä tarve valtakunnalliselle soveltuvuuskokeelle**

- *metsuri-metsäpalvelujentuottajatutkinrossa on palautettava ammattiin soveltuvan terveydentilan vaatimus oppilasvalinnan edellytykseksi*



Metsäalan perustutkinnosta 1.1.2016 -31.6.2019 valmistuneiden vastaajien laadullinen työllisyys. (N=351, %) Lähde: TTS 450/2020.


Puutavara-
autonkuljetta-
jakoulutukselle
tulee tehdä
profiilin nosto



- **keskittämällä yhteen koulutusalaan**
 - puutavara-autonkuljettajakoulutus tulee nostaa **omaksi osaamisalaksi**, esim. logistiikan perustutkinto, puutavara-autokuljetuksen osaamisala
 - tutkinnosta tulee karsia pois puutavara-autonkuljettajalle tarpeettomat osaamisalueet

Jatkuva oppiminen työvoiman osaamisen kehittämisessä metsäalalla

- Aikuisokoulutettavien ja ammattia vaihtavien ikäluokat kasvussa
 - yksilöiden tarpeet korostuvat: tutkintoihin tai tutkinnon osiin sitomattomien, ad hoc-tyyppisten koulutuksien ja omaehtoisten kouluttautumis-mahdollisuuksien tarve lisääntynyt
 - tarvitaan
 - työn ohessa joustavasti suoritettavia opintoja
 - riittävää toimeentuloa opintojen aikana
 - aikuisopiskelijan taloudelliset mahdollisuudet opiskeluun syytä ottaa kokonaistarkasteluun
- *Aikuisopiskelijoiden määrien lisääntyessä on uudistettava rahoitusmalleja lyhytkestoisien lisä- ja täydennyskoulutuksen rahoittamiseen soveltuvaksi ja yksilöiden urakehitystä tukevaksi.*

- 
- **Jatkuvassa oppimisessa metsäalan työvoiman osaamistason nostamisen tarpeet ja poliittinen tahtotila eivät kohtaa.**
 - *Edellytykset osaamistason nostamiseen ja jatkuvaan oppimiseen tulee turvata myös ammatillisen koulutuksen saaneen työvoiman kohdalla kehittämällä mahdollisuuksia käytännön taitojen päivitykseen.*

Syvemmin työstä

- Tulosseminaari pe 18.3. klo 10.00–12.00
 - Lisätietoa ja ilmoittautuminen:
<https://ssl.eventilla.com/event/9klbg>
- Kokousaineistot: pöytäkirjat (8 kpl) ja niissä mainitut aineistot luettavissa
<https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM008:00/2022>
- Raportti kokousaineistoissa liitteenä, avoimesti saatavissa 15.3. alkaen osoitteessa:
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-399-2>

